

Ugotavljanje zdravstvenega stanja na pilotnih kmetijah

Irena Golinar Oven

Veterinarska fakulteta

Inštitut za zdravstveno varstvo prašičev

- Zdravstveno stanje smo ugotavljali na 16 gospodarstvih.
- Opravili smo ogled reje in odvzeli vzorce:
 - krvi plemenskim prašičem, tekačem in pitancem
 - * prašičji reproduktivni in respiratorni sindrom (PRRS)
 - * leptospiroza
 - * salmoneloza
 - * aktinobacilarna plevropnevmonija (APP)
 - * Ca in aP
 - blata:
 - * paraziti

PRRS

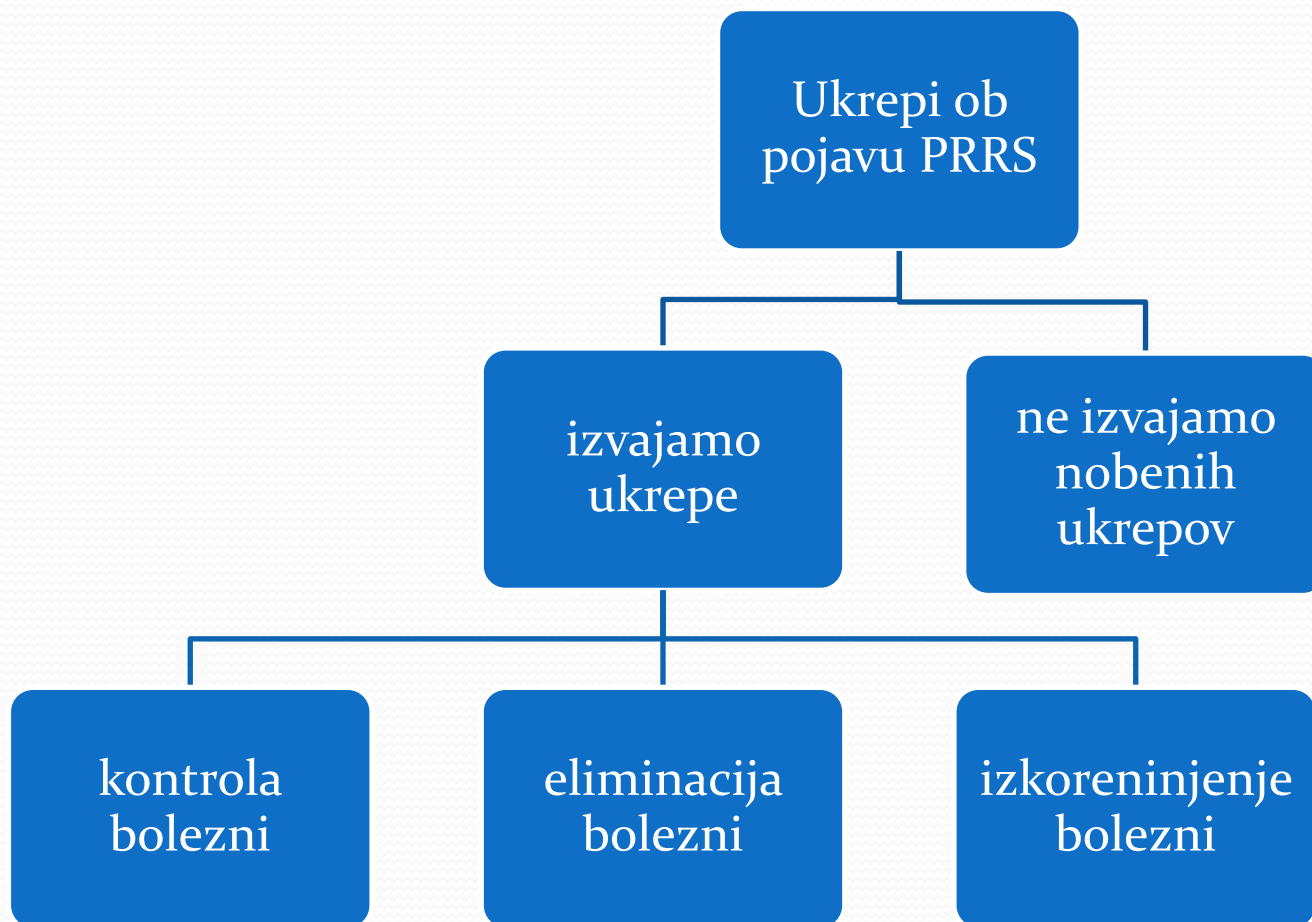
- PRRS je virusna bolezen, ki povzroča reprodukcijske motnje svinj, kot tudi respiratorne motnje pri pujskih in odraslih prašičih.
- Izgube, ki jih je povzročil PRRS v letu 2011 v Združenih državah Amerike so znašale več kot 664 milijonov \$.
- Bolezen se v rejo vnese preko respiratorne poti ali preko kontaktov z obolelim prašičem ali pa preko inficiranega semena.

PRRS

- Sum postavimo na podlagi klinične slike in potrdimo s številnimi laboratorijskimi testi.
- Z vstopom Slovenije v EU so postale meje naše države odprte za uvoz živali.
- Serološko testiranje PRRS je trajalo od leta 1995 do 2004 po Pravilniku o izvajanju sistematičnega spremljanja stanja kužnih bolezni in cepljenj.
- Stanje PRRS v Sloveniji smo ponovno ugotavljali leta 2010 v okviru monitoringa v katerega so bile zajete vse reje, ki imajo več kot 50 plemenskih prašičev in leta 2011 v okviru Odredbe (pri plemenskih merjascih). V obeh pregledih je bila prevalenca bolezni okoli 40%.

PRRS

Vir: Štukelj M.

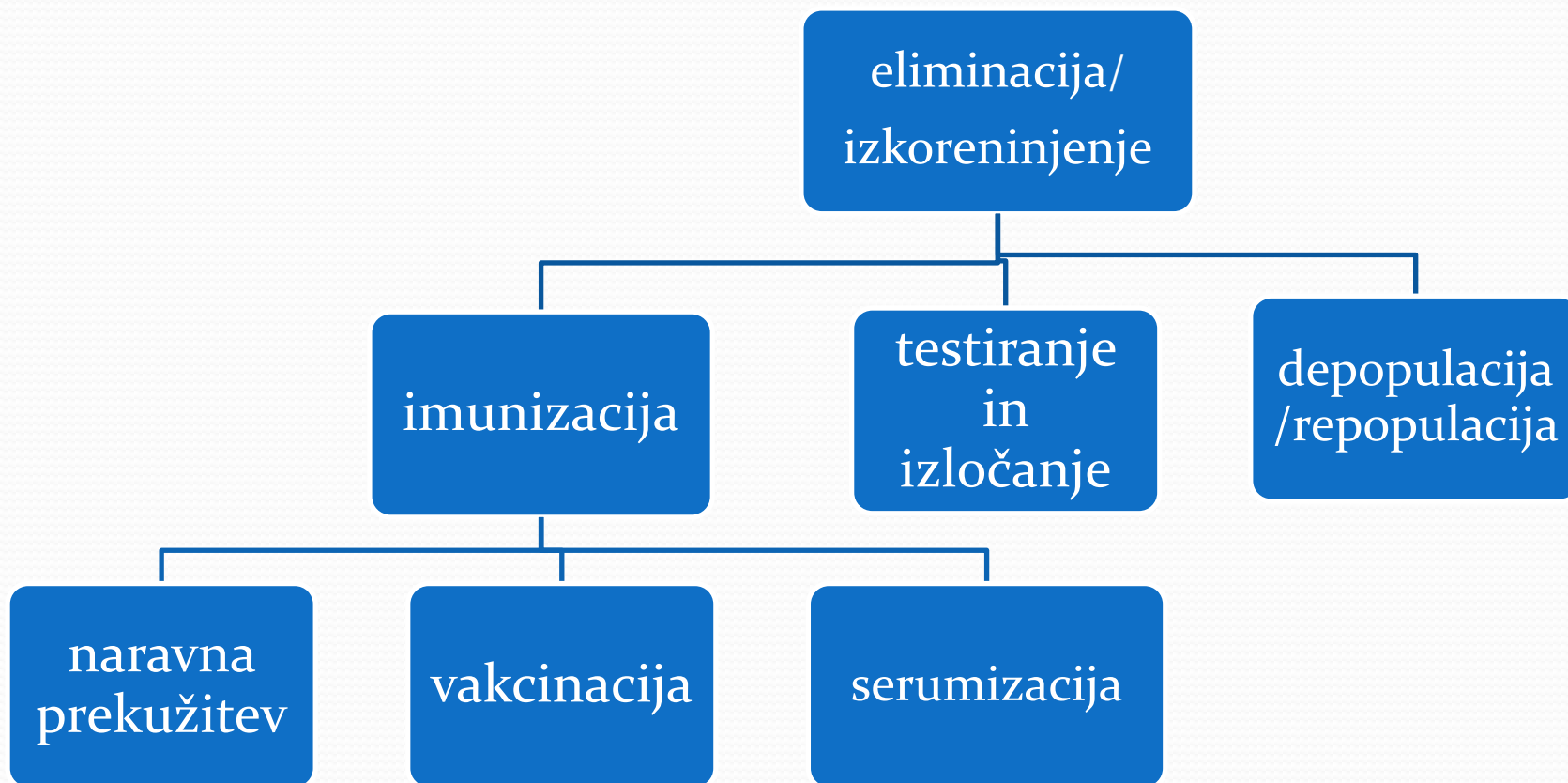

PRRS

- Eliminacije PRRS pomeni odsotnost zaznavnih kliničnih znakov bolezni, še vedno pa lahko dokažemo prisotnost virusa in protiteles.
- Izkoreninjenje bolezni pomeni odsotnost kliničnih znakov, pato-anatomskih znakov, prav tako ne dokažemo niti virusa niti protiteles.
- Prvi pogoj za eliminacijo PRRS, je stabilizacija plemenske črede. Stabilna plemenska čreda je čreda, kjer nobena plemenska žival ne izloča virusa, ter imajo vse plemenske živali enotne titre protiteles.

PRRS

Vir: Štukelj M.

PRRS

Naravna prekužitev

Zapora reje vsaj za 6 mesecev. Prekužitev reje temelji na dejstvu, da se virus PRRS ne more dolgo ohranjati v populaciji prašičev, ki pridobijo specifična protitelesa. Pri tem načinu izkoreninjenja je nujno izpostaviti vse plemenske živali virusu PRRS tako, da se vse živali med seboj okužijo, kar lahko traja različno dolgo. S tem dosežemo, da so vsi plemenski prašiči imuni in noben ne izloča več virusa PRRS.

PRRS

Vakcinacija

Cepjenja proti PRRS ni učinkovito v primeru, da sev virusa PRRS iz farme ni soroden sevu virusa Lelystad, ki je v cepivu.

V Sloveniji smo dokazali več sevov virusa PRRS in mnogi se precej razlikujejo od seva virusa PRRS, ki je v cepivu.

PRRS

Serumizacija

Zaščita prašičev po infekciji ali vakcinaciji je učinkovita le, če je homologna. Homologno zaščito najlažje dosežemo s serumizacijo.

Serum posamezne živali testiramo z metodo verižne reakcije s polimerazo (RT-PCR) in določimo prisotnost/odsotnost virusa PRRS v serumu individualne živali. Iz serumov, v katerih smo dokazali virus PRRS, pripravimo vakcino (inokulum), s katero cepimo vse plemenske prašiče naenkrat.

PRRS Farme	Število odvzetih vzorcev za serologijo	Rezultati serologije		Število pregledanih vzorcev za RT-PCR	Rezultati RT-PCR	
		+	-		+	-
1	29	0	29	/	/	/
2	210	160	50	20	20	0
3	201	184	17	181	46	135
4	85	61	24	/	/	/
5	20	0	20	/	/	/
6	20	0	20	/	/	/
7	135	28	107	5	0	5
8	98	48	50	/	/	/
9	69	69	0	/	/	/
10	69	69	0	/	/	/
11	75	56	19	20	3	17
12	20	0	20	/	/	/
13	218	196	22	136	5	131
14	20	0	20	/	/	/
15	162	61	101	86	0	86
16	70	68	2	/	/	/
Skupaj	1372	911	461	365	28	337

PRRS - ukrepi

- V 5 rejah nismo ugotovili prisotnosti protiteles proti PRRS; biovarnostni ukrepi.
- 11 rej, kjer smo ugotovili prisotnost virusa PRRS:
 - biovarnostni ukrepi,
 - zapora reje za najmanj 6 mesecev,
 - način all-in all out,
 - karantena dolga 6 tednov za novo nabavljene živali.

PRRS - ukrepi

- V 1 reji smo izvedli serumizacijo.
- V 1 reji so prenehali s cepljenjem proti PRRS, izvedli pa smo pasivno imunizacijo, kar pomeni, da smo pitancem z visokimi titri protiteles proti PRRS odvzeli kri in serum nato aplicirali tekačem.
- V 2 rejah smo predlagali le kontrolo bolezni.
- V 5 rejah dosegli stabilizacijo plemenske črede.
- 3 reje so na zelo dobri poti do statusa proste PRRS.

LEPTOSPIROZA

- Je nalezljiva bolezen živali in ljudi.
- Svinje zvržejo ali prasijo mrtve ali slabotne pujske, zlasti v zadnji tretjini brejosti; pri pujskih pa se lahko pojavi zlatenica, vnetje možganskih open in pogin.
- Bolezen je prisotna tudi v Sloveniji.
- Prašiči se okužijo peroralno, spolno in skozi kožne odrgnine.
- Tretiranje prašičev z nekaterimi antibiotiki, zlasti s streptomycinom.
- Izločanje serološko pozitivnih prašičev.

Farme	Število odvzetih vzorcev pl.svinj za pregled na leptospirozo	Rezultati serologije	
		+	-
1	5	0	5
2	5	0	5
3	70	26	44
4	5	0	5
5	7	3	4
6	5	0	5
7	5	0	5
8	5	0	5
9	5	0	5
10	5	0	5
11	5	0	5
12	5	0	5
13	5	0	5
14	7	2	5
15	5	0	5
16	5	0	5
Skupaj	149	31	118

APP

- Je hudo nalezljiva, pogosto smrtna pljučnica in je razširjena tudi v Sloveniji.
- Okužbo v rejo vnesejo najpogosteje okuženi prašiči, lahko pa se prenaša tudi z obleko in obutvijo.
- V plemenskih rejah z dobro higieno in mikroklimo lahko preide v subklinično obliko.
- Pri hudi obliki bolezni pa se pojavi apatija, neješčnost, zelo visoka vročina, kašljanje, težko dihanje, včasih bruhanje, cianoza in v agoniji krvavkast serozni izcedek iz nosnic in pogin. Pri svinjah lahko povzroči abortuse.

APP

- Simptomi pri kroničnem poteku so manj značilni: nekoliko povišana telesna temperatura, občasno kašljanje, zaostajanje v rasti ali hiranje.
- Neustrezne higienske razmere in druge bolezni dihal (EP, PI; PRRS) poslabšajo potek bolezni in povečajo izgube.
- Akutno bolne prašiče je potrebno zdraviti, možna je tudi uporaba vakcin.

Farme	Število odvzetih vzorcev pl. svinj in pitancev za pregled na APP	Rezultati serologije	
		+	-
1	10	3	7
2	10	7	3
3	10	6	4
4	10	2	8
5	10	9	1
6	10	9	1
7	10	7	3
8	10	6	4
9	10	9	1
10	10	6	4
11	10	6	4
12	10	5	5
13	16	13	3
14	10	9	1
15	10	5	5
16	10	10	0
Skupaj	166	112	54

APP

- Ugotovili smo, da je imelo 92,6% plemenskih svinj in 45,8% pitancev protitelesa proti APP.

SALMONELOZA

- Salmoneloza je ena najpogostejših bolezní ljudi in je posledica zauživanja kontaminirane hrane.
- Glavni vir salmonele so meso in mesni proizvodi.
- Večinoma pride do kontaminacije mesa med njegovo obdelavo v klavnicah.
- V EU se že leta pripravlja obvezni status rej prašičev glede salmoneloze.

Farme	Število odvzetih vzorcev pl. svinj in pitancev za pregled na salmonelo	Rezultati serologije	
		+	-
1	10	0	10
2	10	3	7
3	10	2	8
4	10	0	10
5	10	0	10
6	10	0	10
7	10	2	8
8	10	0	10
9	10	1	9
10	10	1	9
11	10	0	10
12	10	0	10
13	16	4	12
14	10	0	10
15	10	3	7
16	20	6	14
Skupaj	176	22	154

SALMONELOZA

- Le pri 21% plemenskih svinj in pri 5,8 % pitancev smo ugotovili protitelesa.

Ca, aP

- V 15 rejah smo pregledali po 3 krvne vzorce plemenskih svinj tudi na nivo Ca in aP.
- V eni reji smo zasledili prenizek nivo Ca, v eni pa aP.
- V obeh rejah smo predlagali analizo krme oz. spremembo v sestavi krme, ki jo prašiči dobivajo.

PA

Farme	Število odvzetih vzorcev pitancev (in pl. svinj) za pregled na parazite	Rezultati parazitoloških preiskav
1	5	5 x Balantidium coli
2	9	9 x Balantidium coli 1 x Trichuris suis
3	5	5 x Balantidium coli 1 x strongilidna jajčeca
4	5	5 x Balantidium coli 5 x Ascaris suum
5	5	5 x Balantidium coli 1 x strongilidna jajčeca
6	5	5 x Balantidium coli 1 x Ascaris suum 1 x Trichuris suis
7	10	10 x Balantidium coli 3 x strongilidna jajčeca
8	5	5 x Balantidium coli

Farme	Število odvzetih vzorcev pitancev (in pl. svinj) za pregled na parazite	Rezultati parazitoloških preiskav
9	5	5 x Balantidium coli
10	5	5 x Balantidium coli
11	16	16 x Balantidium coli 4 x Ascaris suum
12	5	5 x Balantidium coli 4 x Ascaris suum
13	15	15 x Balantidium coli 2 x Ascaris suum 3 x Oesophagostomum
14	5	5 x Balantidium coli
15	5	5 x Balantidium coli
16	25	24 x Balantidium coli 1 x Trichuris suis 2 x Ascaris suum 4 x Oesophagostomum
Skupaj	130	

PARAZITOLOŠKE PREISKAVE

- V vseh rejah smo odvzeli vzorce blata, običajno po 5 vzorcev pitancev.
- V vseh rejah smo našli *Balantidium coli*, ki je normalni prebivalec slepega in debelega črevesja in običajno ne povzroča zdravstvenih težav. V treh rejah smo zasledili *Trichuris suis*, v 3 strongilidna jajčeca, v 6 *Ascaris suum* in v 2 *Oesophagostomum sp.*

PARAZITI - ukrepi

- V vseh rejah, kjer smo našli parazite izvajajo dehelmintizacijo (npr. Dectomax), zato smo v teh rejah predlagali zamenjavo antiparazitika.
- V vseh rejah pa priporočamo še umivanje oz. tuširanje svinj pred prestavitvijo v prasiatveni kotec.

Pato-anatomske sekcije

- Izvedenih malo sekcij.
- V 2 rejah smo pregledali tudi 8 oz. 10 želodcev zaklanih prašičev in v vsaki reji sta bila le 2 želodca brez sprememb.